

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Doct. Martini Lvtherii Avgvstiniani Theologi Synceri
Lvcvbrationvm Pars Vna, quas ædedit usq[ue] in annum
præsente[m] XX. Catalogum earu[m] uersa tibi pagina
indicabit. Alio Tomo, Domino Volente, ...**

Luther, Martin

Basileae, 1520

VD16 L 3411

In Epistolam Pavli Ad Galatas, F. Martini Lvtherii Avgvstiniani
Commentarijs. Otho Germanvs Pio Lectori S.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34878

389
IN EPISTOLAM PAV-

LI AD GALATAS, F. MARTINI LVTHERII
AVGVSTINIANI COMMENTARIVS.

OTHO GERMANVS PIO LECTORI S.

Non dubium est, quin ea philosophia Christiano uel maxime conte-
niat, in qua & citius promoueat, & synceram felicitatem propius cō-
tingat. Qualis est nimirum, quæ ex sacris literis, in primis euangeli-
cis, apostolicisque petitur. Hac etem, siue facilitatem, siue altitudinē,
siue utrunq; sequaris, nihil est expeditius, nihil efficacius. Quippe quæ omni-
bus omnium ingenijs ita se attemperet, ut neq; difficultate quæq; deterreat, ne
q; simplicitate in sui contemptū adducat, neq; sanctos aculeos, æternæ uitæ de-
syderium excitantes, in animis non relinquat, quo quid potest in hac mortali-
tate, aut peruestigari salubrius, aut optari sanctius? Quo magis eorum requiro
prudētiam, qui hac sacra philosophia, Christiano maxime necessaria, uel pror-
sus neglecta, uel leuiter transmissa, in gentilitium philosophorū libris maceran-
tur & senescunt. Quotus enim quisq; hoc seculo, non prius, magno sudore, lō-
go temporis spacio, Aristotelis uolumina censeat excutienda, atq; memoriter
tenenda, q̄ ad hanc diuinam sapientiam se transferat? Quali Peripatetica phi-
losophia nō magis præpediat ad Christi doctrinam, q̄ expedit utiā. An sem-
per Christiani ignorabimus, mundi sapiētiam, apud deum esse stulticiam? An
nuncq; credemus, suaue esse iugum domini ab adolescētia portare? Quod quo-
minus fieri possit, quid magis officit, q̄ prophānæ disciplinæ perpetua, nimis
q; curiosa tractatio? Nec est, quod hic imperitiæ pariter & inuidiæ me insimul-
les, quasi omnium philosophorum principi naturæ miraculo, quin etiam, cum
iniuria Platonis, deo sim parum æquus. Non sum adeo stupidus, pie lector, at
q; malignus, ut ei philosopho, in suo Albo, nō plurimum tribuam. Verum id
conqueror, istius seu miraculi, seu mōstri, immo Christianæ philosophiæ uere
hostis tricas, magis inuoluentes q̄ expedites, tanto, temporis, ac fructus di-
spendio Christianū sectare. Deinde quicquid in eo lectum est, sine iudicio, in
sancti spiritus oracula cōuehere atq; inculcari. Vnde necessarium est uel nullū
uel admodum paruum locum, ueræ theologiæ in nobis esse reliquum. Quod
si quis paulo cordatior admonet, pro officio, tanq; schismaticus dānatur & hæ-
reticus. Quemadmodū nuper accidit Martino Luthero, homini, quod ad uitæ
genus attinet, satis spectato, & in diuinis literis non uulgariter erudito. Is cum
themata quædam in scholis disputanda, propter eorum licentiam, qui pro libi-
dine sacris literis, prætextu religionis abutebantur, necessario proposuisset, at
q; non nihil ab indulgentiarijs, Aristotelicisque theologis uariaisset, primum ci-
tatus est Rhomam, scilicet propter tam graue hæreseos periculum: deinde ubi
itineris difficultatem causatus esset, ad amicorum præces Augustam. Quo cum
uenisset, uarijs artibus petitus, ita tandem dimissus est, ut adhuc pene nesciatur,
quatenus illic sit profectum. Illud sane constat, hominem de Christiano nomi-
ne bene meritum, a serua & frugifera scripturæ tractatione, non sine frequentis
auditorij iactura, in nescio quæ deliramenta quorundā Trossulorum factione
esse detrosus, quod in sequenti epistola, si nō gratis querelis, profecto necessa-

Gymnastor
abusus:

Aristoteles:

Kk rjs pro

rijs prosequitur magis q̄ expostulat. Caterum in tanta omnium rerum turba famæ & uitæ periculo laboranti, inter alia non infelicia opuscula, & hic qualifcunq̄ est, in epistolam Pauli ad Galatas, excidit commentarius: quem, quia p̄ impatientiam æmulorum non satis expoliuit, commentarij nomine fuit dignatus: quo tamen uel inuito autore, per amicos inuolgatus est. In quo si quãdo tibi uidebit̄ uehemētior, cogitare debetis: Primū, oēs homines esse mēdaces, & p̄inde peccatores. Deinde Christi uerbū esse æternū, nec de maioribus tantum nostris accipiendum. Postremo quod hæc Pauli epistola, paulo concitatior, occasionem præbuerit, peruersos mores, studium, leges, superstitionē, luxum, libidinem, ac tyrannidem salubri seueritate uellicandi: libenter taciturus, ubi locus nō exegerit. Habet & in omnes reliquas Annotationes, quæ si hic bene cesserit, non supprimentur. In Psalterium quod scripsit, quātum per aduersarios licet, strenue prodit. Tu interim hoc fructuere, & uale. Data Vuitenbergæ, trium linguarum professione, clara.

PRÆSTANTISS. VI

RIS PVRAE ET VERAE THEOLOGIAE DOCTORIBUS, dominis, Petro Lupino Radhemio, custodi: & Andreae Bodensteyn Carolostadio, archidiacono, Canonicis omnium sanctorum Vuitenbergæ, ordinariis &c. Præceptoribus suis in Christo obseruandis, F. Martinus Lutherus Augustinianus, S.

Indulgentiæ

Iudiciū uari-
um de Luthero.

FVTIVI DIEBVS ISTIS, ORNATISSIMI UIRI, nugas aliquot de indulgentijs, res sane leuiculas, de rebus (sicuti mihi uidebar) leuiculis. Verum, ut nunc expertus sum, res omnium maximas, de rebus omnium maximis. Ego enim mire stultus, & erras grauissime, peccata & errores metiebar mandatis diuinis, & sacrosancto euāgelio Christi. Illi uero amici mei, pro gloria sapientiæ suæ, non nisi potestate Papæ, & privilegijs Rho. ecclesiæ metiuntur quodlibet operis genus. Hoc est, quod tam diuersum saperemus, & ego mihi tātas turbas cōcitarem apud Christianissimos illos, & religiosissimos sacre Theologiae professores. Acciditq̄ mihi, quod semper ueritus fui, uarium aliorum iudiciū. Alijs impius, alijs mordax, alijs uane gloriosus, alijs aliud uisus fui: quæ sors cōmunis est in publico ædificantibus (ut uulgo dicitur) & in publicū scribentibus. Tot magistros fere inuenio, quot lectores: atq̄ id gratis. Quorū felici auspicio & ductu, ne pertinax essem, & hæreticus fierem, discendum mihi fuit, neminem grauius delinquere posse, q̄ eum qui de opinionibus hominum dubitat, aut disputandi studio reluctatur, etiam si interim Christū & Christi fidem negarit: hoc est, puerile quid luserit. Qua in re, cum essem Augustæ patiebar satis paternum & benignum Pædagogum, sicut scitis, Atq̄ horū uirorum